

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto

Valtakunnallisen liikennemallin (VALMA) hyödyntäminen kaupunkiseutujen suunnittelussa

Jens West

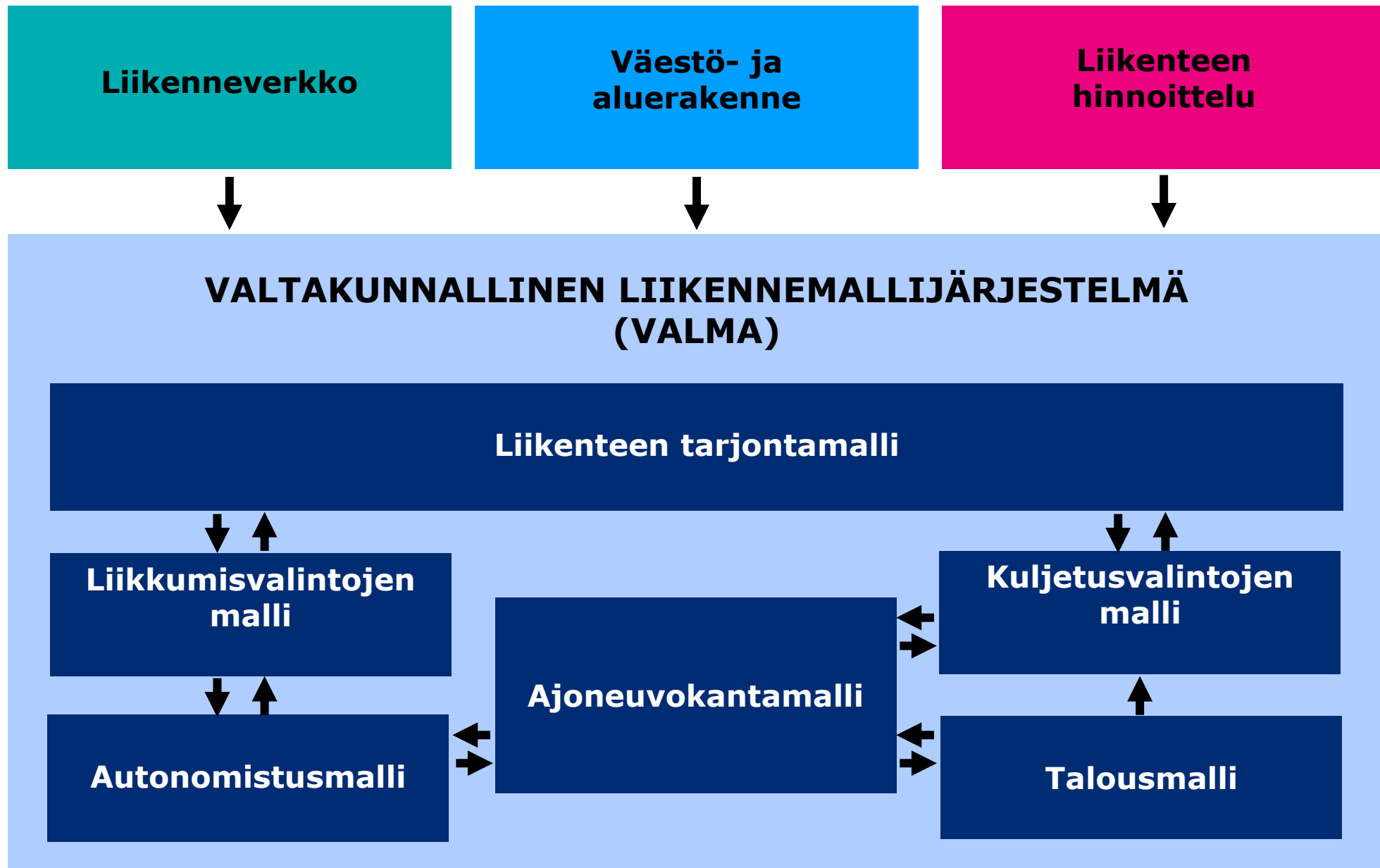
SUMP tietoisuus 13.2.2026

Mikä Valma on?

- Työkalu yhdenmukaisten liikennetarkastelujen tekemiseen valtakunnallisesti ja alueellisesti
 - Mukana ihmisten liikkuminen ja tavarakuljetukset
- Mahdollistaa skenaariot tulevaisuuden liikenteestä
 - Esim. väestönkehityksen muutosten vaikutukset liikkumiseen
- Tukee hankkeiden ja toimenpiteiden vaikutusten arviointia
 - Toimenpiteiden vaikutukset esim. kulkutapajakaumaan (henkilöauto, joukkoliikenne, polkupyörä, kävely), päästöihin ja palvelujen saavutettavuuteen
- Yksi mallijärjestelmä eri toimijoiden tarpeisiin, yhtenäistää käytäntöjä valtakunnallisesti

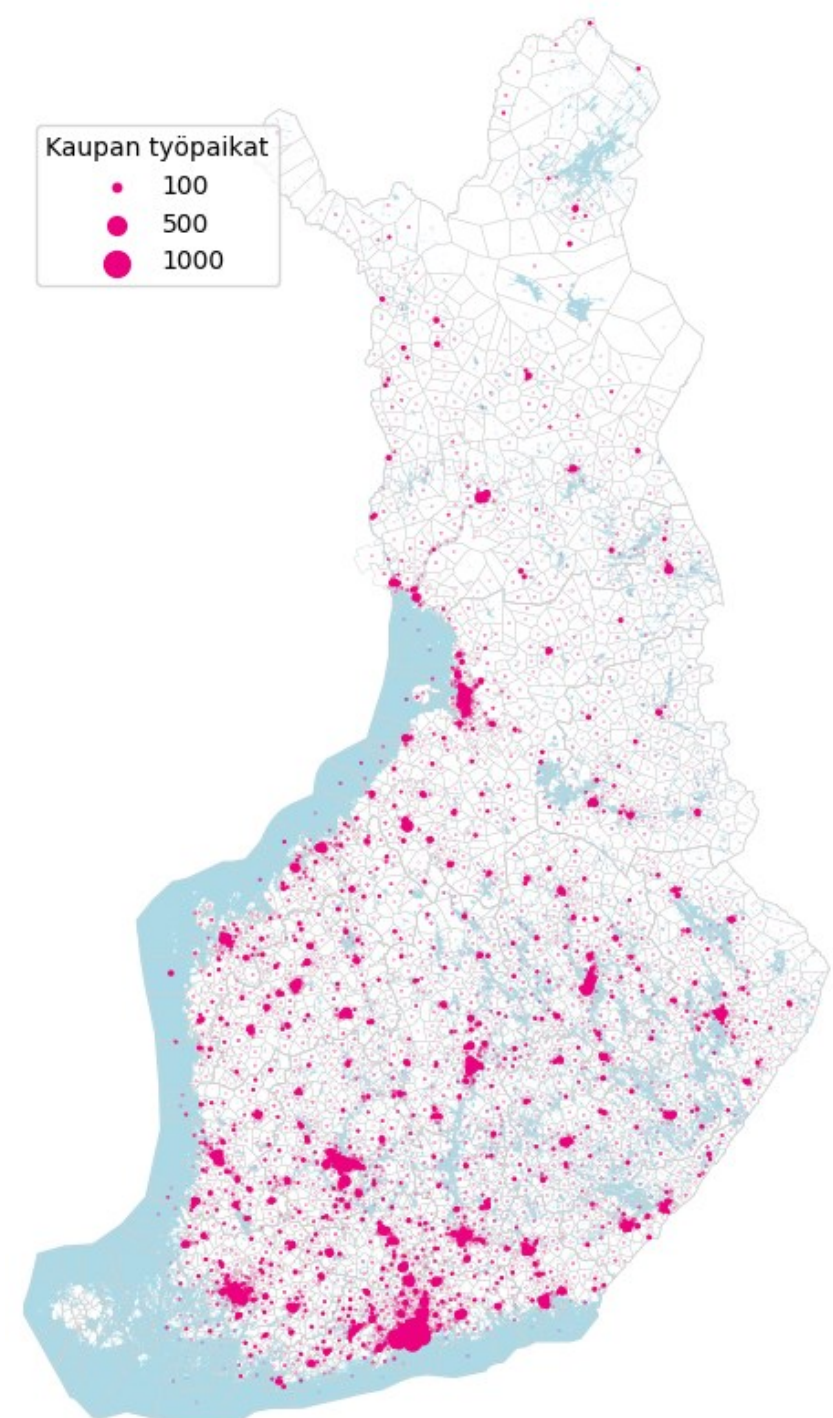
Mallin tarkkuustaso

Suomi jaettu noin 9000 alueeseen, joista Tilastokeskukselta tilatut laajat tiedot, mm:

- Asukkaat ikäryhmittäin
- Kotitaloudet tuloluokittain ja autonomistuksen mukaan
- Työpaikat toimialoittain, ammattiryhmittäin

Liikenneverkko kuvaa yhteyksiä alueiden välillä

- Digiroad ja GTFS-aikataulut pohjatietona
- Henkilöliikenteen liikenneverkossa kulkutapoina kävely, pyöräily, bussit, raideliikenne, lentokoneet ja henkilöautot
- Kuljetuksille kulkutapoina rekka, laiva ja rata

Liikkumisvalintojen malli

Periaate

- Kuvaa yksilöiden liikkumisvalintoja: Matkojen määrä, kulkutapa ja suuntautuminen, reitin valinta ja autonomistus.
- Valintoja selittäviä tekijöitä mm.
 - Yhteydet kulkutavoilla (ml. ruuhkautuminen)
 - Tarjolla olevat matkakohteet (työpaikat ja palvelut toimialoittain)
 - Henkilön ominaisuudet (tulotaso, ikä)

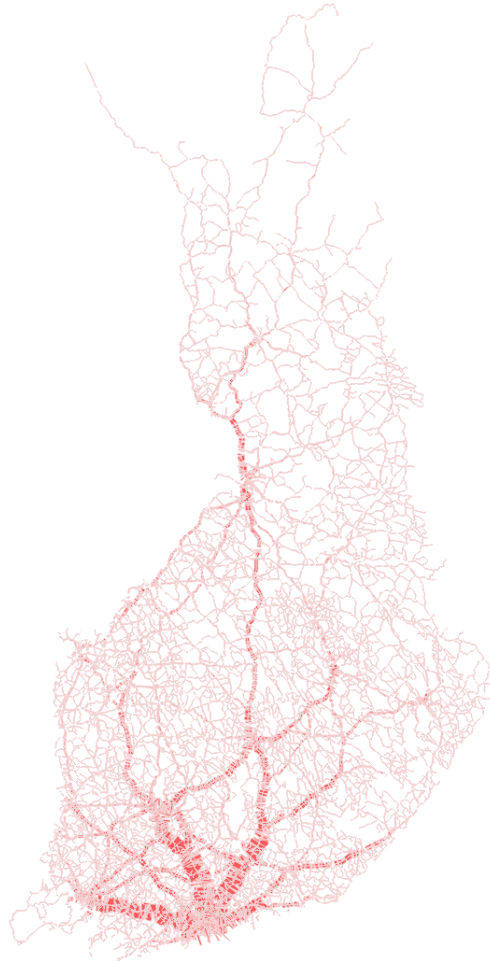
Lähtötiedot

- Henkilöliikennetutkimus HLT 2016
 - HLT 2025 tulossa
- Telia-matkapuhelinverkkodata
- Liikennöitsijöiden matkustajatilastot
- LAM-liikennelaskennat

Mallijärjestelmästä saatavia tuloksia

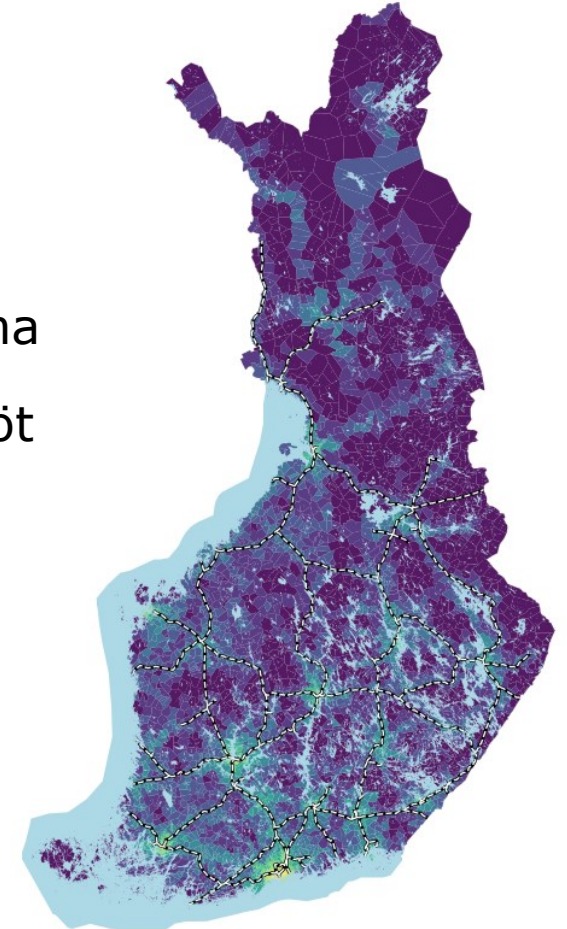
Linkkikohtaisia, mm.

- Liikennemäärät
- Matkustajamäärät
- Kuljetusmäärät

Aluekohtaisia, mm.

- Autokanta
- Saavutettavuus
- Kulkutapajakauma
- Liikenteen päästöt

VALMA julkaisuaikataulu

2025Q1	2025Q2	2025Q3	2025Q4	2026Q1	2026Q2	2026Q3	2026Q4	2027Q1	2027Q2	2027Q3	2027Q4
VALMA 1.0											
* Henkilö- ja tavaraliikenteen mallit						VALMA 2.0					
* Ajoneuvokantamallit						* Henkilöliikennetutkimus 2025					
						* Pitkämatkaisen joukkoliikenteen matkatutkimus					
						* Jalankulun ja pyöräilyn tarkempi käsittely					
						VLE 2026					
						* Valtakunnalliset liikenne-ennusteet					

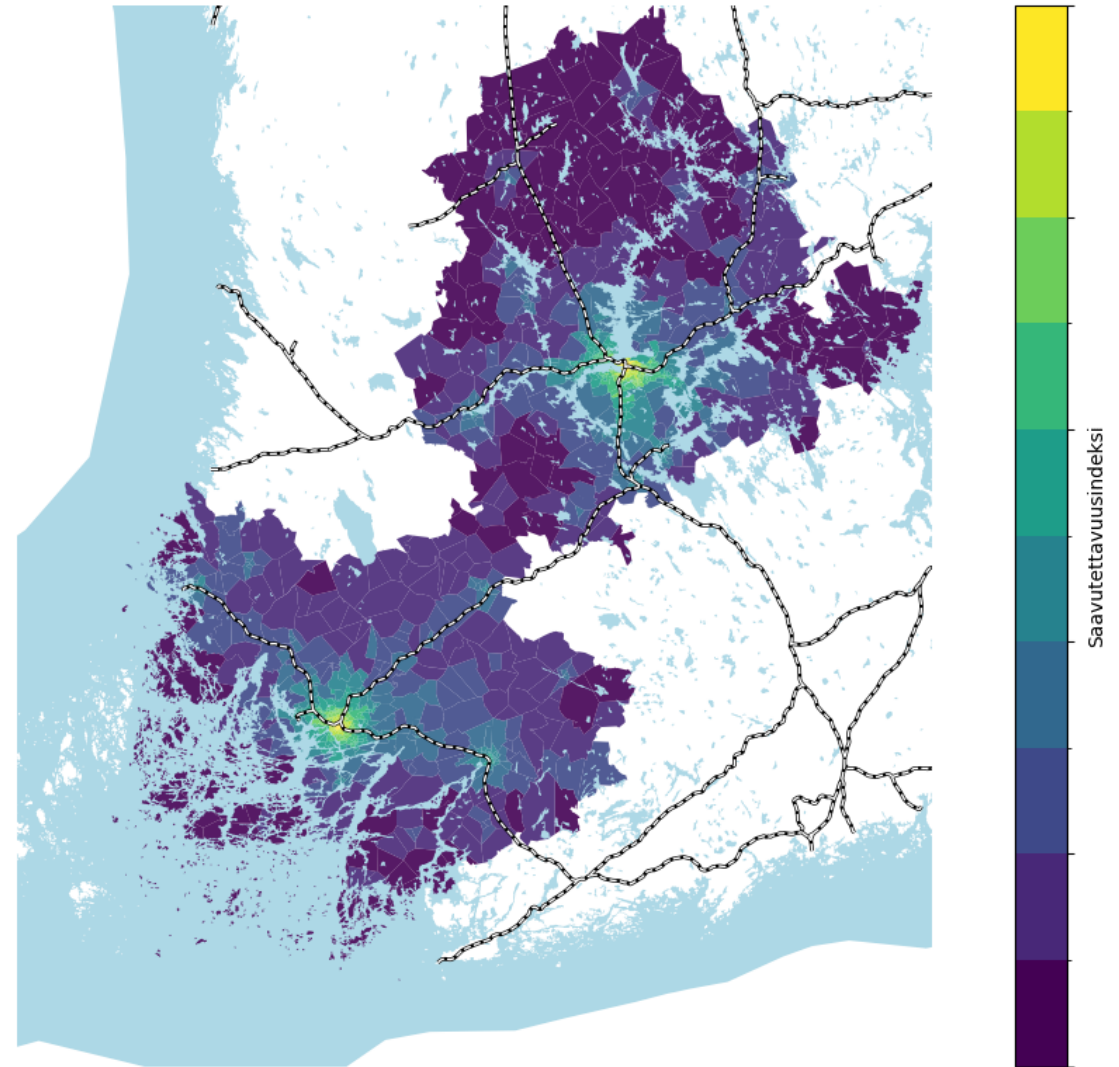
Hankkeita, joissa Valma koekäytössä

- Liikenteen verotuksen ja rahoituksen kokonaisuudistus (LVM)
- Henkilöliikenteen raidemarkkinat ja palvelut Suomessa 2030-luvulla (LVM)
- Valtakunnalliset liikenne-ennusteet (Traficom)
- Lahden seudun joukkoliikenteen tasataksa- ja kustannustenjakoselvitys (Lahden kaupunki)
- Hämeenlinnan kaavoituksen liikenne-ennusteet (Hämeenlinnan kaupunki)
- Itäradan matkustajaennustetarkastelut (Itärata Oy)
- Savon oikoradan ajantasaisuusselvitys (Päijät-Hämeen liitto)
- Aalto-rata (Länsi-Suomen maakuntaliitot)

Valman seudulliset tarkennukset

- Valma on laadittu skaalautuvaksi, eli sitä voi käyttää alustana seudullisille tarkennuksille
- Lähtötietoja voi tarkentaa ja mallin parametrit kalibroida seudullisella tutkimusdatalla
- Mahdollisuuksia:
 1. Tehostaa mallien kehittämistyötä ja käyttöä, jos seutujen ja valtakunnan tason välille löytyy luonteva työnjako
 2. Menetelmällinen yhdenmukaisuus eri kaupunkiseuduilla

Skenaario Valman käytöstä seutujen tukena

Pienet kaupunkiseudut

- **Nykytila:** Ei olemassa olevaa liikennemallia tai liikkumistutkimuksia
- **Valman potentiaali:** mahdollistaa liikennehankkeiden tarkastelun ilman ad hoc-mallinnuksia
- **Seudun tehtävä jatkossa:** Valma kalibroidaan käytössä olevilla tiedoilla (liikennemäärät, matkustajalaskennat)

Keskisuuret kaupunkiseudut

- ▶ **Nykytila:** Yksinkertaistettu malli, ei yleensä ylläpidetä säännöllisesti, liikkumistutkimustietoja saatavilla
- ▶ **Valman potentiaali:** tarjoaa kaikki kulkutavat käsittävän mallin, joka on valtakunnallisella tasolla validoitu, testattu ja ylläpidetty
- ▶ **Seudun tehtävä jatkossa:** Valma kalibroidaan liikkumistutkimustiedoilla, vaatii vähemmän resursseja kuin seudullisen mallin laatiminen tyhjästä

Suuret kaupunkiseudut

- **Nykytila:** Käytössä kaikki kulkutavat käsittävä malli, johon käytetään huomattavia panostuksia, käytössä laajat liikkumistutkimustiedot
- **Valman potentiaali:** Tarjoaa erityisesti resurssien käytön tehokkuutta
- **Seudun tehtävä jatkossa:** Voi keskittää omat kehittämisresurssit omalta kannaltaan keskeisiin erityiskysymyksiin (pikaratikat, raideliikenne, pyöräily)

Kiitos!

jens.west@traficom.fi